

אי ש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש כ אדר תשע"ז: הדלקת נרות: ירושלים 5:13 תל-אביב: 5:28 חיפה: 5:19 מוצאי שבת: ירושלים: 6:26 תל-אביב: 6:28 חיפה: 6:27 ר"ת: 7:05

פרשת כי תשא כבוד התורה ולומדיה

לכבד את לומדי התורה. לעמוד לפני תלמידי חכמים ולהתבטל בפניהם!

נלמד מהפסוק: "והיה כעצת משה אל האהל יקומו כל העם" (פרק לג-ח)

ודרשו חז"ל (בתנחומא): מכאן שצריך אדם לעמוד לפני הזקן ומלפני חכם ואב בית דין ומלך, ויהא עומד עד שיכוסה מעיניו. ואמרו חז"ל (במוד"ר טו-יג): אמר רבי אבא הכהן בר פפא: כשהייתי רואה סיעה של בני אדם, הייתי הולך בדרך אחרת שלא להטריח עליהם, שלא יהיו רואים ועומדים מלפני, וכשאמרתי זאת לפני רבי יוסי בן זבידא, אמר לי: צריך אתה לעבור לפנייהם ויהיו רואים אותך ועומדים לפניך ואתה מביאם לידי יראת שמים וכו'.

באחת משיחותיו הפליג הגראי"ל שטיינמן שליט"א במעלת כבוד החכמים ממה שמצינו במדרש, והובא ברש"י על הפסוק "והארץ שקטה ממלחמה" (יהושע סוף פי"ד) על ה"אדם הגדול בענקים הוא אברהם אבינו שגרם להם שהארץ תשקוט ממלחמה ארבעים שנה שנתעכבו במדבר, בשכר שכבדו את הזקן בקרית ארבע שאמרו לו נשיא אלוקים אתה בתוכינו".

כלומר: מה שהגויים זכו להשאר בארץ ישראל ולהנות ממנה עוד ארבעים שנה, היה זה בזכות שכיבדו את אברהם אבינו ע"ה בכך שאמרו לו "נשיא אלוקים אתה בתוכינו". וזאת אף שכמובן הגויים אינם מצווים, בתוך ז' מצוות, לכבד תלמידי חכמים, ואף ספק אם יש להם מושג במעלת התלמיד חכם, בכ"ז הבינו לכבד את אברהם אבינו לקרוא לו "נשיא אלוקים" ובשביל זה זכו לחיות עוד ארבעים שנה, לא רק בני חת, אלא כל הז' אומות, הכל בגלל שבני חת אמרו כך לאברהם אבינו. רואים עד כמה גדולה זכות כיבוד ת"ח. עכ"ד.

מאידך, מצינו כיצד הדורות הולכים ויורדים בכבוד התורה, עד כדי כך שצריכים להוסיף לתלמידי חכמים תארים מופלגים כדי שדבריהם יהיו נשמעים. וכמו שאמרו חז"ל (סנהדרין כב:): "למה תלמיד חכם דומה לפני עם הארץ? בתחילה דומה לקיתון של זהב... נהנה ממנו, לקיתון של חרס, כיוון שנשבר שוב אין לו תקנה".

והביא הגרי"ש אלישיב זצ"ל ראייה לכך, מאותם פסוקים העוסקים בדברי אברהם אבינו עם בני חת. כי בתחילה אכן אמרו לו "נשיא אלוקים אתה בתוכינו" [קיתון של זהב], ואולם, כאשר הרגיש עפרון שאברהם זקוק לו, הוא אמר רק "אדוני שמעני".... שוב אינו מכנה אותו "נשיא אלוקים".

הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל העיר פעם בנוגע לדברי הירושלמי (מכות פ"ב ה"ו) שמי שמכבדים אותו בכך שיודע שתי מסכתות בעוד שיודע רק אחת, שצריך להגיד את האמת למכבדיו. עיי"ש. ואמר בשם אחד המפרשים שהלכה זו לא נוגעת היום למעשה, שכן פעם שהיה גדול כבוד התורה, וידעו כיצד לכבד כראוי על שתי מסכתות, היו מחוייבים להעמיד דברים על דיוקם, אבל בימינו שהתבטל כבוד התורה אין צורך בכך....

חכמים המכבדים זה לזה...

באחת השנים, נועדו הגה"צ רבי יצחק בלזר זצ"ל עם הגה"צ רבי נפתלי אמסטרדם זצ"ל להתפלל יחדיו בימים הנוראים באחד מבתי המדרש בעיר. והנה בעת קריאת התורה, כאשר הגיעו לעלית "שלישי" (שנחשבת עליה מכובדת) ניגש הגבאי לרבי יצחק בלזר ושאל אותו לשם אביו מתוך כוונה לכבדו בעליה זו.

רבי יצחק בלזר, שכידוע היה שרוי בתענית דיבור מראש חודש אלול ועד יום הכיפורים, רמז בידו לגבאי בתנועת תמיהה, שהוא אינו ראוי לעליה זו, ובתוך כך החווה בידו לעבר רבי נפתלי אמסטרדם, להורות כי הוא הראוי לעלות ל"שלישי".

ניגש, איפוא, הגבאי לרבי נפתלי ושאל לשם אביו, אולם גם הוא תמה כנגד הגבאי: "וכי לי מגיע עליה זו? הלא לרבי איצ"ל! כך התנהל ה"יכוח" בין אותם גדולי עולם בעיצומו של יום הדין...
רבי איצ"ל

מביא ליראת שמים...

בשיעור שהיה מוסר כ"ק האדמו"ר מגור בעל **האמרי אמת,** לבניו, היה משתתף גם הרה"ח הישישי רבי בן ציון אסטראווער זצ"ל. פעם אחת הגיע רבי בן ציון אל השיעור אחרי שכבר התחיל הרבי לאומרו. וכשראה כך, פנה רבי בנציון וחלץ לו, ולא נכנס לשיעור באותו יום.

בערב, כשבא רבי בן ציון לפני הרבי, שאל אותו הרבי: מדוע לא באת היום לשיעור? והשיב, כי כיון שנתאחר לבוא, היה קשה לו להטריח את האדמו"ר לעמוד מלפניו [כי הרבי היה קם מפניו מחמת זקנתו המופלגת].

השיב לו האדמו"ר: "כלום אינך שבע רצון שאזכה ביראת שמים, והרי כתוב מפני שיבה תקום ויראת מאלוקיך, שע"י קימה זוכה לבוא ליראת שמים.

ויצבור יוסף

טוב וראוי לכל אדם להרגיל עצמו בנתינת צדקה [המגינה מפני הסכנה] !

נלמד מהפסוק: "ונתנו איש כופר נפשו... ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם" (פרק ל-יב)

ו**כתב רש"י**: "שהמנין שולט בו עין הרע". ומבאר שפתי חכמים: לא שהוא מצווה למנותם מחצית השקלים, כדי שיעשו האדונים, אלא תחבולה שלא ישלט בהם עין הרע... "ולא יהיה בהם נגף" – הבא לעולם. ועל דרך "וצדקה תציל ממות" עכ"ד. וכן פירש רבי יצחק אברבנאל זצ"ל הטעם שציוותה תורה לתת שקלים – "ולא יהיה בהם נגף" שהשקלים נועדו להיות כופר נפשם לצדקה ולהצילם ממות וממגיפה.

מעשה מופלא על כוחה של צדקה להציל ממות, מספרים חז"ל בגמרא (בבא בתרא יא.) על בנימין הצדיק שהיה ממונה על קופה של צדקה. פעם אחת באה אשה לפניו בשני בצורת ואמרה לו: רבי פרנסני! אמר לה: העבודה [=לשון שבועה] אין בקופה של צדקה כלום. אמרה לו: רבי, אם אין אתה מפרנסני הרי אשה ושבעת בניה מתים. עמד ופרנסה משלו.

לימים חלה בנימין הצדיק ונטה למות. אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבונו של עולם, אתה אמרת: "כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא", ובנימין הצדיק שהחיה אשה ושבעת בניה ימות בשנים מועטות הללו? מיד קרעו לו גזר דינו. תנא: הוסיפו לו על שנותיו כ"ב שנים.

הגאון רבי מאיר שמחה זצ"ל (בספרו **משך חכמה** - פר' אמור) לומד ממעשה מופלא זה יסוד גדול בהנהגת השי"ת עם בריותיו. שהרי בוודאי היה בנימין הצדיק מלא וגדוש במצוות ובמעשים טובים, שלכן נקרא צדיק, ואף על פי כן, כשהגיע יומו להפטר מן העולם, לא הועילו לו כל מצוותיו וזכויותיו כדי להאריך ימיו מעבר למה שנקצב לו. ומה בכל זאת גרם להאריך ימיו לפני משורת הדין בעוד כ"ב שנים? העובדה הזו שהחיה אשה ושבעת בניה! וכל כך למה? משום שלקבל תוספת חיים יותר משנקצב לו, לא יתכן אלא מצד "מדה כנגד מדה", ומכיון שהחיה האשה ובניה, לכן מדדו לו כמדתו שגם הוא יקבל תוספת חיים.

עפי"ז? מיישב המשך חכמה בטוב טעם את מה שלכאורה יש לתמוה: מדוע הקב"ה קבע את יום הדין שבו דנים את אנשי תבל לחיים או למוות בראש השנה שבחודש תשרי ולא בפסח, הרי לכאורה מצד טובת הישראלי היה עדיף לדונו בפסח, שכן בימות החמה עסוק הוא בעבודת האדמה, בקציר ובציר ובאסיף, ולא כל כך בתורה ומצוות, ואילו בימות הגשמים יושב הישראלי ועוסק בתורה ובמצוות שלא כמו הגוי שעוסק בתאוותיו, ונמצא הישראלי מגיע לפסח מלא מצוות, ועתיר זכויות, ואילו הנכרי מלא בעבירות, וממילא זה הזמן הנכון להישראלי לצאת זכאי בדין!?

אלא התשובה היא, שהרי בשלושה פרקים נדונין על התבואה והפירות שזה פרנסתו של אדם ועושרו, ולזה אכן יספיק זכויות התורה והמצוות. אבל בראש השנה הרי דנים על החיים, ולזה צריך, כאמור זכות מיוחדת של מדה כנגד מדה, כאמור.

מעשה, יובן מדוע נקבע יום הדין דוקא אחרי ימות החמה. שכן הישראלי עובד בעבודת השדה ולא מכלה פאת שדהו ועוזב לעני גם את הלקט והשכחה, ואין לו מכך כל טובת הנאה כפי שיש לו במעשרות כשנותן למכרו הכהן, וכאן הרי עוזב פרי עמלו לכל נוטל, בין ראוי בעיניו או לא. נמצא שנתנתו זו לפני משורת הדין, ולכן דוקא אחר ימות החמה זה הזמן הראוי לדון אותו לחיים, מדה כנגד מדה, כשם שהוא נתן חיים לעניים בלי לבדוק אם ראוי או לא, כך גם ימדדו לו כמדתו וידונוהו לחיים. ודפח"ח.

וכן מובא (בספר **מעם לועז-אבות**) הטעם שצדקה מצילה ממות, לפי שכל מדותיו של הקב"ה הם מדה כנגד מדה. וכשם שהוא לא חס על ממונו וקיים כמה נפשות מישראל, וכאילו קיים עולמות מלאים, כך גם הקב"ה פורע לו ואינו מדקדק לבוא עמו בחשבון על עוונותיו אעפ"י שחטא כנגדו. וזו סגולה לישראל בלבד. לפי שהם עומדים בנסיון העניות והיסורים, ואינם מבעטים, ויש בהם אמונה, ויודעים שבהם מתרפאים עוונותיהם. לא כן הגויים שמיד כשבאים לידי יסורים וחסרון כיס הם בועטים.

כל אשר לו יתן בעד נפשו...

הגרי"ד סולובניצ'יק זצ"ל (בעל הבית הלוי) היה נוהג לפזר כל ממונו לצדקה עד שלא הותר כלום לפרנסת ביתו. פעם נכנסו אליו ראשי ופרנסי הקהילה והעלו בפניו את דאגתם, כי מכיון שהם רואים שאין לו שום ערך לממון, ואולי אף בז בלבו לדבר זה, שהרי אינו מחזיקו כלל ברשותו אלא ממחר לפזרו על ימין ועל שמאל, א"כ חוששים הם שמא אין ראוי להביא לפניו שאלות ודיני תורה בדברים הנוגעים לממון, שכן היאך יוכל לשפוט נכוחה בדבר שהוא בזוי בעיניו...

אמר להם רבי יוסף דב שאין להם לדאוג, כי בודאי יש לו ערך לממון, ואדרבה, מדקדק הוא על כל פרוטה ופרוטה שלא להוציאה לחינם. אמנם הכל יודעים שערך הכסף נמדד לפי הענין. וכמו שכל בר דעת מבין שהממון אינו חשוב יותר מן החיים, וכאשר יסכן האדם את חייו בגלל בצע כסף הלא לשוטה יחשב...

א"כ כך גם אצלו, בוודאי שהממון חשוב אצלו מאוד אבל לא כאשר מדובר בעצם החיים, ואם כן מה יוכל לעשות כאשר בא העני ונוקש על דלתו לבקש נדבה להחיות נפשו, הרי מרגיש הוא שאם לא יתמוך בעני זה ויתן לו כל צרכו, שוב אין חייו חיים, והרי כל אשר לו יתן האיש בעד נפשו, "על כן נתן אני לעניים את כל הממון אשר בידי".

משחת שמן

"סוד ה' ליראיו"...

מעשה בחנוני שהתאונן לפני הצדיק **רבי נחום מהורודנא זצ"ל** כי קשה לו ליתן צדקה בגלל הוצאות רבות שיש לו. בירך אותו רבי נחום: השי"ת ימלא חסרונו וראית ושש לבך...

לאחר שבועות מספר פגש שוב החנוני את רבי נחום ואמר לו: מיום אשר אצלת עלי את ברכתך עדיין לא נושעתי ולא ראיתי יותר פדיון בחנותי מאשר היה מקודם לכן. אמר לו רבי נחום: טעות בידך, כי אנשים פשוטים כמונו לא יראו בעליל השגחת השי"ת עלינו אך "סוד ה' ליראיו"... בטרם נפרדו שאל אותו רבי נחום לשלום בנו...

החנוני התפלא על כך ששאל לשלום בנו, וחשש אולי דברים בגו. בנתיים, דרש רבי נחום בבית הכנסת והלך החנווני לשמוע, רבי נחום שהבחין בחנווני אמר בתוך דרשתו: "דעו נא רבותי כי הצדקה תציל ממות, והשי"ת יעשה תמיד חסד עם האדם, ויפליא אתו פלאים, ובעל הנס לא יכיר בניסיו ונפלאותיו. וכן אמרו חז"ל יכול נתן פרוטה לעני הקב"ה משלם לו פרוטה? אלא אמר הקב"ה, נפשו של עני מפרכסת לצאת ברעב, ונתת לו פרוטה והחיות את נפשו, חיך שאני מחזיר לך נפש, למחר בנך או בתך באים לידי חולי או מיתה, ואזכור להם את המצוה שעשית עם העני, ואציל אותם מן המיתה".

כששב החנווני לביתו, נתברר לו כי בעת הזו, בנו היה במצב של סכנה עד שהרופאים אמרו נואש לחייו, ובדרך נס שלח לו השי"ת עזרתו ושב ורפא לו. וכנראה רבי נחום הרגיש זאת ברוח קודשו. מני אז התחזקה אצלו האמונה בה' ובעבדיו והחל לפזר בנדיבות כספו לצדקה אף יותר מבעבר.

תולדות מנחם

לגמול חסד עם חתן וכלה, לסייע להם בממון ולשמחם ביום חופתם!

נלמד מהפסוק: "זיתן אל משה ככלתו" (פרק לא-יח)

וכתב רש"י: "ככלתו, כתיב חסר, שנמסרה לו תורה במתנה ככלה לחתן"... ומובא בצוואת רבי אליעזר הגדול: "בני, הוי זהיר בהכנסת כלה לחופה ולשמח חתן, שכל המשמחו כאילו קיבל תורה מהר סיני שנאמר "זיתן אל משה ככלתו" - כלתו כתיב, ודאי יום שנתנה תורה, כיום שנכנסה כלה לחופה". ב' עניני חסד, הנעשים עם החתן והכלה כלולים כאן: א) חסד בגופו, ע"י שמשמח את החתן והכלה. ב) חסד בממונו, ע"י שמשפק להם את הוצאות החתונה ושאר צרכיהם ההכרחיים.

החפץ חיים (בספרו אהבת חסד ח"ג) כותב: מלבד מצות שמחת חתן וכלה שהוא חסד שבגופו, יש לעשות עמם צדקה וחסד בממונו. וכגון שחסר להם הוצאות החתונה, וכדומה שאר ענינים הכרחיים, והוא נותן לזה, או שמלוה לזה. ואם אין בכוחו ליתן בעצמו, יראה לקבץ מאחרים לסייע לזה. וכמה גדול שכרו עבור זה...

ומובא בחכמת אדם (כלל קמה) שלהשיא בתולות עניות וכל שכן יתומות, עדיף יותר מליתן לעניים.

והיה החפץ חיים (בספרו עה"ת-שמות) מגנה מאוד ענין הנדוניה, שבגללה מאחרים הבחורים לישא אשה, ובנות ישראל יושבות עד שתלבין ראשן.

והוסיף הח"ח לספר מעשה על אחד מהמגידיים של וילנא ששיידך את בתו עם אחד מנכבדי העיר ולא היה בידו לתת נדוניה לבתו. הצטדק לפני המחותר בדברים הבאים: "אני בתור מגיד, מוטל עלי להסביר ענין שקשה להולמו במשל לקוח מהחיים, וכמה גדול הוא המשל שעל ידו אדם עומד על הענין המדובר. לא כן בענין פשוט מכל צדדיו ומובן לכל, אז אין צורך במשל כלל.

"כך הוא בנידון שלנו בנוגע לנדוניה. כשמזווגים בחור ובתולה רחוקים זה מזה ושונים בטבעם ומהותם, אזי נזקקים לנדוניה בתור אמצעי להתאימם ולחברם. הנדוניה משמשת אז בתור "משל" לקרב את הענין ללב. לא כן בענין שלנו, הרי החתן והכלה מתאימים זה לזה ברוחם ודעותיהם. הענין ישר מכל הצדדים, וממילא אין צורך במשל כלל..."

הרמ"א (בשו"ע אה"ע סי' ב) כתב בזה"ל: מי שפסקו לו ממון הרבה לשידוכין וחזרו בהם. לא יעגן כלתו משום זה, ולא יתקוטט בעבור נכסי אשתו, ומי שעושה כן אינו מצליח ואין זיווגו עולה יפה, כי הממון שאדם לוקח עם אשתו אינו ממון של יושר, וכל העושה כן מיקרי נושא אשה לשם ממון. עוד כותב הרמ"א: כל מה שיתנו (המחותנים) יקח בעין יפה, בין רב למעט, ואז יצליח.

כאמור, מלבד החסד הממוני עם החתן והכלה, יש לעשות עמם חסד בגופו ולשמחם. וכפי שכתב השל"ה הק': הרוצה להיות חסיד ולאחוז בדרכי הקדמונים, יגמול חסד עם חתנים לשם שמים. יכבדם וישבחם, ומהקב"ה תהא משכורתו שלימה. וירבה בתחבולות ביותר לשמח חתן, וישבח את הכלה בפניו. וכשמשמחם לשם שמים ולא לתשלום גמול, עדיפה מצות שמחת חתן וכלה משאר חסדים.

חשוב להביא כאן, ובמיוחד בזמננו, את דבריו הנוקבים של **האלישיך הק'** (שמות) כיצד יש לשמח: "חכמי הגמרא חסידי עליון, הן המה אשר להם יאתה לשמח חתן וכלה כי אזלת יד יצרם מלבותם, לא המטים עקלקלותם, ריקים ופוחזים מהפכים ללענה שמחת חתן וכלה. וכמה הזהירונו קדמוננו כי במקום גילה שם תהא רעדה (ברכות ל'), בל תת מקום לשטן לקטרג כדרכו לערבב כל שמחה..." וד"ל.

הכל להכנסת כלה....

בשנת תרכ"ח נתמנה **החפץ חיים** להיות ראש ישיבה בוויילישוק פלך וילנא. משכורתו לכל זמן החורף היתה חמישים רובל שקיבלם בסוף הזמן.

בפרוס הפסח לאחר שקיבל את כל החמישים רובל בבת אחת, התכוון לנסוע לביתו לחג. והנה נודע לו כי שידוכה של יתומה עניה מבנות העיירה עומד להתבטל, עקב זה שאין ידה של הכלה משגת להוצאות החתונה. החתונה נועדה להתקיים בראש חודש ניסן, וכעת הגיעו כבר ימים ספורים לפני הפסח.

עמד החפץ חיים ונתן לכלה העניה את כל הוננו. את כל משכורת החמישים רובל שהיו לו, מבלי להשאיר לעצמו אף הוצאות הדרך. טענתו היתה: "הרי אני, יכול להשיג הלואה להוצאותי, ואילו היא הכלה העניה רחמנות גדולה עליה!"

הח"ח חייו ופועלו

מיגון לשמחה...

ביום פטירתו של הגאון **רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל** (ראש ישיבת חברון) צעדו אלפים רבים בהלוויה אחר מיטתו, יחד עם שאר תלמידי הישיבה האבלים שאיבדו את אביהם הרוחני.

בתוך כל בני הישיבה הצועדים בהלוויה, צעד אחד מתלמידי הישיבה, חתן ביום חופתו. בדיק בערבו של יום ההלוויה, נקבע, זה מכבר, יום כלולותיו, עתה צעד החתן שבור-לב ומדוכדך נפש. הוא לקה בכפליים: צער הרבים וצער הפרטי. "מה יהיה היום בשמחתנו" - הרהר בלבו - "האם היום מסוגלים רבותי וחברי להשתתף בכלולתי ולשמח בשמחתנו?"

אדם אחד היה בין אלפי המלווים ושמר **רבי אברהם שמואל פיינקל** ובנו של הסבא מסלבודקה אשר כיהן כמשגיח רוחני בישיבת חברון) אשר בתוך ים הצער והיגון לא שכח את דאגתו של היחיד. דאגתו וצערו של החתן עמדו לנגד עיניו. הוא חשב היאך לכלכל את הדברים, ששמחתו של החתן לא תושבת עקב האבל הכבד.

בעומדו על הר הזיתים לפני קברו הפתוח של רבי משה מרדכי הוסיף בהספדו את הדברים הבאים: "רבינו הקדוש! אתה עולה עתה השמימה לשבת בישיבה של מעלה. אולם כאן בישיבה של מטה, בישיבת חברון בירושלים עיה"ק, עומד להכנס היום לחופה אחד מהחבורה, וחלילה לנו לגרום למעט בכבודו, להפר את שמחתו. על כולנו החובה להשתתף בכלולותיו, ביום שמחת לבו, בחדוה, באהבה, באחזה וברעות, כי זוהי הדרגה הגבוהה של מצות גמילות חסדים."

התרגשות רבה אפפה את המלוים לשמע הדברים, ונדמה היה כאילו ראש הישיבה מנענע בראשו למספיד מתוך הקבר הפתוח ומשיב לו: "שישו ושמחו, בני אהובי. תשמחו כדת לרעים האהובים כשמח יצורים בגן עדן מקדם."

מתו"מ

"חייבים ללכת"...

בחורף תשכ"א, הוכתה ניו יורק שבארה"ב בסופת שלגים אשר כיסתה את העיר במעטה לובן בגובה רב. באותו ערב נועדה להערך חתונה במלון במרכז מנהטן, אליה הוזמנו הגאון **רבי משה פיינשטיין זצ"ל** ובני משפחתו.

באותו ערב, בוססו חתנו הגאון **רבי אליהו משה שיסגל זצ"ל** ורעייתו בשלג הכבד עד לביתו של רבי משה, שם הייתה מכונית אמורה לאוספם למקום החתונה, אך המכונית לא הגיעה.

מישהו מהנוכחים אמר לרבי משה: ראש הישיבה אינו יכול ללכת לחתונה במזג אויר שכזה, אף איש לא ילך! ענה לו רבי משה מיניה וביה: "אף איש לא ילך? אם כן, אנו חייבים ללכת!"

רבי משה פיינשטיין

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

"מבצע התונה"

שלהי חודש כסלו, תשע"ו.

אורח מוכר הגיע לשיבה והודיע: "אני רוצה לחזור!" מיודענו הבחור היה מספיק הגון כדי לנמק "גם אני מאוד רוצה לטוס לליז'ענסק!" שמחתי על המהפך שחל בו, אבל אמרתי לו שיש כאן משהו לא הוגן. החברים כבר "קורעים את עצמם" שלושה שבועות, ואילו הוא מצטרף באיחור ורוצה לטוס כמו כולם? ומה נסביר לתלמידים ש"מפספסים" פה ושם ועתידיים בגין כך להפסיד את הנסיעה? מדוע שהם יישארו בארץ והוא יעלה על המטוס?!

הוא התחנן בדמעות שלישי: "אל תזרוק אותי לרחוב!" אמרתי לו שאתייעץ אודות כך עם ראש השיבה. סוף דבר החלטנו לאפשר לו לחזור ולהשתתף במבצע, אבל בתנאי שהוא ישקיע יותר מאחרים – על מנת להשלים את השבועות שהחסיר!

לא יאמן כי יסופר: הבחור הזה, שעד אתמול לא היה לו כח לשהות בישיבה, הסכים לרעיון. הוא חזר לשיבה "בענק". קם מוקדם, הלך למקוה, הופיע לסדר הלימוד שנמשך כשעה לפני התפילה, ולא מש מכל סדרי השיבה במשך כל התקופה. מי היה מאמין!

ומתוך שלא לשמה בא לשמה. התמריץ שלו היה הטיסה [למרות שלמען האמת אני לא בטוח שלימוד על מנת להשתתף במסע קודש לליז'ענסק זכאי לתואר 'שלא לשמה'...] אך בפועל הוא הלך והרצין מיום ליום.

* * *

שלהי חורף תשע"ו.

חזרנו מליז'ענסק, ממסע קודש טהור שהשאיר אצל כולנו טללי קדושה לנצח. תקופה קצרה לאחר מכן הציעו לבחור שידוך נפלא, ממשפחה שכלל לא ידעה על התהפוכה שחלפה עליו, והוא הקים בית נאמן בישראל!

* * *

את הוצאות המבצע גייסתי מנדיבי-עם. מדובר בסכום נכבד ביותר שכולל טיסות, נסיעות, ושאר הוצאות שסביב אש"ל לכמה ימים ולשבת התעלות. לאחר שהבחור התארס חזרתי אל הנדיבים וסיפרתי להם איזו הצלת נפש הם זכו לפעול – מלבד ריבוי התורה, התפילה והטהרה בשיעור שאין דומה לו במשך כל חודשי החורף.

השנה לא ערכנו את המבצע, ואם-כן ברור שאין כוונתי כאן לעזור לעצמי. המטרה שלי בפרסום הדברים אחת: ישיבות רבות עורכות מבצעים שונים, כאשר התקציב לכך מגויס ברוב הפעמים מנדיבי עם. אז כדאי לדעת, וחשוב לזכור, המבצעים הללו, לא פעם, מצילים נפשות – כפשוטו ממש! פתחו את הלב ואל תהססו להיות שותפים לתחום קריטי זה שלצערנו "נופל בין הכיסאות" ואין לו מקור מימון ברור – למרות שתועלתו ברורה ומוכחת כשמש!

(א.ה. הסיפור כמושבן אמיתי – מספר פרטים שזו מצנעת הפרט)

זכיתי ואני משמש-בקודש כ'משפיע' באחת הישיבות החסידיות בארץ הקודש.

לפני כשנה וחצי, בתחילת 'זמן חורף' תשע"ו, החלטנו לצאת בישיבה למבצע מיוחד שיחזק את הלימוד. החורף הארוך והמתמשך – ובפרט בשנה זו שהייתה מעוברת – קשה מאוד לבחורים. לפיכך הודענו שכל בחור שישמור על סדרי הישיבה, כולל תפילות, מראש חודש כסלו ועד פורים יזכה להשתתף במסע הקודש לליז'ענסק – לציונו של ה'רבי רבי אלימלך' זי"ע ביום היארצייט כ"א אדר.

התוצאות היו מפליאות: 'שטייגען' והתעלות לעילא ולעילא!

* * *

חשון תשע"ו.

"אני חושב לעבור לשיבה פלונית" הודיע לי בחור באמצע חודש חשון "אני מרגיש ששם אוכל להתעלות יותר!" הוא נקב בשמה של הישיבה החדשה, ושמחתי עברו שמחה גדולה: מדובר בישיבה מצוינת מצוינת! בליבי היה קצת פליאה: כיצד הצליח הבחור להתקבל לשם? הרי הוא לא נמנה על המתמידים שבחבורה! אך כמו שאומרים 'ניכרים דברי אמת' – איחלתי לו הצלחה רבה ונפרדנו בידדות.

חלף שבוע ושמועה סתמית הגיעה לאוזני. פלוני ראה את הבחור שעזב, משוטט בשעות הקטנות של הלילה, בשטיבלאך של עיר מסוימת – ולא היכן שממוקמת הישיבה המצוינת אליה עבר. נורות אדומות נדלקו אצלי, ומיד יצרתי קשר עם הוריו. לא הרביתי בפרטים, רק התעניינתי איך אפשר להשיג אותו. חשבתי לעצמי: אם הדבר, ממנו אני חושש אכן נכון, עדיף לי לטפל בו ישירות ללא עירוב ההורים.

השגתי את הבחור והזמנתי אותו לבוא לשוחח, בגלל הקשר הטוב שהיה לנו הוא הסכים. בשלב זה לא חשפתי בפניו שום קלף. הוא הגיע לפגישה, ולא הייתי צריך לדובב אותו יותר מידי כדי לגלות שאכן הוא לא החליף ישיבה בישיבה – אלא ישיבה בשטיבלאך. הבחור התקשה ללמוד אך התבייש להודות על כך בגלוי, לפיכך החליט להקל על עצמו ולכלות את זמנו בשיטוטים בבתי כנסת. הוא הכיר בעובדה ששיקר בפני כאשר סיפר על מעבר לישיבה אחרת, אך נימק שהכל נבע מאי-נעימות אחת גדולה.

כאשר התחלתי לדבר איתו על חזרה לישיבה, הוא נתן לי להבין שמבחינתו זה כבר מאוחר מידי. הבנתי שבשלב זה לא אוכל לעזור לו יותר, בשלב זה, פניתי אליו ואמרתי: אני רוצה לבקש ממך בקשה אחת, תסכים למלא אותה? הוא השיב בחיוב אבל התחנן שזו לא תהיה בקשה קשה מידי... ציינתי בפניו מצווה מסוימת, וביקשתי ממנו שבכל מצב בו ימצא את עצמו יקפיד עליה. הוא הסכים, ובכך נפרדנו.

* * *

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il